

ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی

ویژه مهارت‌آموزان (موضوع ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه) | پائیز ۱۳۹۹

رشته دبیری تربیت بدنی

راهنمای آزمون کتبی

ویژه مهارت‌آموزان ورودی ۱۳۹۸ و مهارت‌آموزان باقیمانده از سال‌های قبل

ضمن آرزوی موفقیت برای تمامی شما شرکت‌کنندگان ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی و آرزوی توفیق برای خدمت اثربخش در طول دوران خطیر معلمی برای شما عزیزان.

آزمون کتبی ارزشیابی صلاحیت حرفه‌ای برای مهارت‌آموزان محترم، شامل دو نوع سؤال چندگزینه‌ای و مجموعاً ۷۰ سؤال به شرح زیر است.

الف- مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

این بخش از آزمون برای رشته دبیری تربیت بدنی شامل ۵۵ سؤال متناسب با رشته تخصصی مهارت‌آموزان و در چهار حوزه زیر خواهد بود:

- درک و تحلیل موقعیت تربیتی-اخلاقی
- دانش موضوعی
- بررسی اسناد و کتب درسی
- دانش تربیتی

مهارت‌آموزان لازم است به ۵۵ سؤال مؤلفه چندگزینه‌ای عادی متناسب با چهار حوزه فوق‌الذکر پاسخ دهند. این سؤالات می‌تواند شامل سؤالات چندگزینه‌ای ناظر بر سناریوهای کوتاه و مجزا باشد. جزئیات و تعداد سؤال‌های هر مجموعه به صورت زیر است:

الف- ۱- مجموعه اول شامل ۱۰ سؤال با موضوع درک و تحلیل موقعیت تربیتی-اخلاقی است. هسته اصلی سؤالات این مجموعه به شرح جدول شماره ۱ است.

جدول ۱- مجموعه اول سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

حیطه محتوایی	تعداد سؤال
چیستی، جرایمی و چگونگی اخلاق حرفه‌ای تربیت، حقوق و تکالیف نهاد تربیت در قبال ذینفعان، مسائل اخلاق حرفه‌ای تربیت	۱۰ سؤال چندگزینه‌ای

راهنمای مواد آزمون کتبی در ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی

رشته دبیری تربیت بدنی

الف-۲- مجموعه دوم دانش موضوعی شامل ۲۰ سؤال مربوط به دانش موضوعی لازم برای معلمی از برنامه درسی دوره‌های تحصیلی مرتبط با رشته تخصصی تشکیل شده است. محتوای این بخش شامل درک مفاهیم و ارتباط آنها و توانایی حل مسأله در رشته تخصصی تربیت بدنی و به شرح جدول زیر است.

جدول ۲- راهنمای مجموعه دوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۲۰ سؤال چندگزینه‌ای	شناخت و رتبه‌بندی انواع و نقش الگوهای حرکتی، عوامل مؤثر بر آن و طراحی حرکات مناسب، در درس "روش‌های آموزش حرکات از بنیادی تا مهارتی"،
	مفاهیم، اصول و معیارهای استعدادیابی و کاربرد آن در برنامه‌ریزی فوق برنامه‌های مکمل تربیت بدنی، در درس "مبانی و روش‌های شناسایی استعداد"،
	شناخت مفاهیم بهداشت و ایمنی و نقش آنها در مدرسه، عوامل مؤثر بر آنها و ارائه توصیه‌های لازم به دانش‌آموزان، در درس "ایمنی و بهداشت در درس تربیت بدنی".

الف-۳- مجموعه سوم تحلیل محتوای اسناد و کتب درسی شامل ۱۵ سؤال برای «بررسی و نقد برنامه درسی تربیت بدنی مدرسه» است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۳ است.

جدول ۳- راهنمای مجموعه سوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۱۵ سؤال چندگزینه‌ای	سند تحول با تأکید بر ساحت‌های شش‌گانه تربیتی، برنامه درسی ملی، برنامه درسی، شرح وظایف، راهنماها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های درس تربیت بدنی مدارس،
	کتاب‌های راهنمای معلم درس تربیت بدنی.

الف-۴- مجموعه چهارم شامل ۱۰ سؤال از دانش تربیتی یا دانش تربیتی-موضوعی مورد نیاز برای دبیری تربیت بدنی است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۴ است.

جدول ۴- راهنمای مجموعه چهارم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی برای ورودی ۱۳۹۸

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	حوزه ۱: شناخت دانش آموزان با نیازهای ویژه در درس تربیت بدنی، فعالیت‌های دانش آموزان با نیازهای ویژه در درس تربیت بدنی، ارزشیابی، اندازه‌گیری و آشنایی با آزمون‌های دانش آموزان با نیازهای ویژه در درس تربیت بدنی، آموزش‌های تربیت بدنی و به کارگیری مهارت‌های اساسی در اجرای آزمون و ارزشیابی دانش آموزان با نیازهای ویژه
	حوزه ۲: ارزشیابی از یادگیری: ارزشیابی کمی از دانش آموزان در درس تربیت بدنی، ارزشیابی کیفی از دانش آموزان در درس تربیت بدنی، دستورالعمل ارزشیابی درس تربیت بدنی در مدرسه
	حوزه ۳: روش‌های سازماندهی درس تربیت بدنی: مقدمات سازماندهی (حضور و غیاب، تعویض لباس و...)، سازماندهی در زمان گرم کردن، سازماندهی در زمان آموزش، سازماندهی در زمان تمرین، سازماندهی در زمان بازی، سازماندهی گروه‌های یادگیری
	حوزه ۴: راهبردهای تدریس و یادگیری: روش تدریس مستقیم، روش تدریس و یادگیری مشارکتی ...

ب- مؤلفه کتبی چند گزینه‌ای با سناریوهای بلند موقعیت‌محور

این بخش از آزمون شامل ۱۵ سؤال است که در ارتباط با ۳ موقعیت عملکردی مطرح خواهد شد. هر موقعیت عملکردی در قالب یک سناریوی آموزش-یادگیری ارائه می‌شود و مهارت آموزان محترم بر اساس آن موقعیت عملکردی و پس از بررسی دقیق سناریوی مطرح شده، به ۵ پرسش مرتبط با هر سناریو پاسخ می‌دهند.

چند نمونه از موقعیت‌هایی که می‌توان مشابه آن‌ها را در آزمون دید، به شرح زیر است. طراحان آزمون در قالب موقعیت‌هایی مشابه آنها به نوشتن سناریو می‌پردازند؛ لیکن این نمونه‌ها تعهدی برای دانشگاه برای مطابقت کامل موقعیت‌ها، ملاک‌های ارزیابی و یا پرسش‌های ذیل آن ایجاد نمی‌کند.

موقعیت ۱ نقد موقعیت تربیتی و تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی

ملاک‌های ارزیابی

۱. تحلیل موقعیت

۲. کاربرد اصول

۳. نقد با توجه به حقوق و تکالیف

۴. حل تعارض‌های اخلاقی

راهنمای پاسخ در این موقعیت

در این سناریو، یک موقعیت تعارض آمیز اخلاقی/تربیتی (عمل فردی/سازمان آموزشی) به مهارت‌آموز ارائه می‌گردد. از مهارت‌آموز انتظار می‌رود با توجه به موقعیت پیش آمده و بررسی دقیق دلایل این کنش اخلاقی/تربیتی، به ۵ سؤال چندگزینه‌ای مرتبط با موقعیت پاسخ دهد. بر این اساس مهارت‌آموز باید به گونه‌ای موقعیت تعارض آمیز اخلاقی پیش آمده را بر اساس اصول اخلاق حرفه‌ای و با توجه به حقوق و تکالیف ناظر به موقعیت تحلیل و ارزیابی کند که بتواند با استدلال منطقی و مبتنی بر شواهد علمی، پاسخ درست را برای هر کدام از سؤالات مطرح شده انتخاب نماید. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که:

۱- درباره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت تعارض آمیز پیش آمده، به شناخت وثیقی رسیده باشد.

۲- ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را در موقعیت شناسایی و مقایسه کند.

۳- دلایل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در موقعیت تعارض آمیز را شناسایی و استدلال مناسب را از منظر حقوق، تکالیف انتخاب کند.

۴- برای رفع تعارض از موقعیت، توانایی انتخاب راه‌حل را داشته باشد.

موقعیت ۲ سازماندهی درس تربیت بدنی در مدرسه و ارزیابی فرصت‌های یادگیری طراحی شده

ملاک‌های ارزیابی

۱. ارزیابی انسجام و یکپارچگی طرح

۳. ارزیابی اثربخشی تدریس

۴. ارزیابی سازماندهی کلاس تربیت بدنی

راهنمای پاسخ در این موقعیت

سناریوی این موقعیت مربوط به طراحی فرصت‌های یادگیری جهت ساماندهی درس تربیت بدنی در مدرسه است. سپس پرسش‌های چهارگزینه‌ای طرح و از مهارت آموز خواسته می‌شود به ارزیابی فرصت‌های یادگیری طراحی شده پردازد و تحلیل مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

- ۱- چستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری طراحی شده، ارتباط میان اهداف و محتوای آن را تشخیص دهد.
 - ۲- عناصر مختلف (تمرین مهارت‌های بنیادین و ورزشی، بازی و ...) را تشخیص دهد و انسجام و هماهنگی هریک را نشان دهد.
 - ۳- شیوه‌های تمرینی مناسب و منسجم را بر اساس اصول یادگیری حرکتی و با توجه به نوع مهارت (از ساده به پیچیده) و سطح مهارت حرکتی دانش آموزان، تشخیص دهد.
 - ۴- ارتباط میان نوع محتوا با راهبرد طراحی آموزشی انتخاب شده را تشخیص دهد.
 - ۵- فرصت‌های یادگیری طراحی شده را با توجه مناسب به تفاوت‌های فردی دانش آموزان و استفاده از تجارب پیشین آنان و درگیری شناختی- انگیزشی- رفتاری در دانش آموزان ارزیابی کند.
 - ۶- با توجه به نوع مهارت حرکتی (محتوا) راهبرد طراحی آموزشی (شیوه آموزشی) متناسب را تشخیص دهد.
 - ۷- با توجه به رعایت اصول سازماندهی، ضمن فعال نگه داشتن کل دانش آموزان برای موقعیت‌های مختلف کلاس تربیت بدنی از آغاز تا پایان کلاس، از مقدمات (حضور و غیاب و ...) تا گرم کردن، آموزش، تمرین و سرد کردن، سازماندهی اصولی و خلاقانه را تشخیص دهد.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت آموزان محترم برای پاسخ دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

موقعیت ۳ ارزیابی طرح ارزشیابی، تکلیف چالشی، کشف استعدادها فرد به کمک آن و ارزیابی فعالیت مکمل

ملاک‌های ارزیابی

۱. سنجش استعداد (بر اساس نتایج ارزیابی)
۲. برنامه ریزی فعالیت‌ها
۳. بهبود ارائه راهکار

راهنمای پاسخ در این موقعیت

این سناریو به ارائه یک طرح ارزشیابی و تکلیف چالشی می‌پردازد. به گونه‌ای که طرح ارائه شده به کشف استعدادها و ورزشی دانش آموزان کمک کند و بر اساس آن فعالیت مکمل تربیت بدنی برای آن‌ها انتخاب شود. از مهارت آموز در قالب سؤالات چندگزینه‌ای خواسته می‌شود طرح ارائه شده را ارزیابی و گزینه‌ای مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

۱. با استفاده از روش‌های مختلف و با توجه به دامنه فعالیت‌های فردی و گروهی و در رشته‌های مختلف، به سنجش استعدادها پرداخته از روش‌های انتخابی به صورت مستدل و روشن دفاع کند.
۲. انواع فعالیت‌هایی که برای سنجش استعدادها به صورت نظام‌مند سازماندهی شده و فرایند برنامه‌ریزی آن را نقد کند.

۳. تکلیف چالشی و طرح ارزشیابی و فعالیت مکمل را از نظر اصول ارزیابی آموزشی (از قبیل قابل اجرا بودن، روشنی و وضوح، توانایی ارزیابی سطوح متفاوت عملکرد و توجه به ابعاد گوناگون رشد و...) ارزیابی کند.
 ۴. تکلیف چالشی و طرح ارزشیابی و فعالیت مکمل را از نظر نوآوری در پوشش اهداف و محتوای یادگیری و تناسب با تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان تحلیل کند.
 ۵. تکلیف را از نظر درگیری شناختی، رفتاری و انگیزشی در دانش‌آموزان، جذابیت روش‌ها و ارائه بازخوردهای مناسب ارزیابی کند.
 ۶. تحلیل و تفسیر نتایج را با توجه به نوع راهکارهای سنجش استفاده شده ارزیابی نماید.
 ۷. ملاک‌ها و سطح عملکردی را با لحاظ نمودن تفاوت‌های فردی تشخیص دهد.
 ۸. با بررسی چندبعدی ویژگی‌ها و استعدادهای مختلف دانش‌آموزان در اجرای حرکات و استفاده خلاقانه از نتایج ارزشیابی و تکلیف چالشی، فعالیت مکمل درس تربیت بدنی را در ساعت فوق برنامه برای آن‌ها انتخاب و براساس شواهد ارزیابی کند.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

موقعیت ۴ ارائه بازخورد برای یادگیری حرکتی در افراد عادی و با نیاز ویژه

ملاک‌های ارزیابی

۱. شناسایی و تحلیل نیازهای حرکتی

۲. برنامه‌ریزی

۳. ارائه بازخورد و اصلاح

راهنمای پاسخ در این موقعیت

در این موقعیت، ارائه بازخورد برای یادگیری حرکتی در افراد عادی و با نیازهای ویژه توصیف می‌شود. سپس پرسش‌های چهارگزینه‌ای طرح و از مهارت‌آموز خواسته می‌شود بازخورد ارائه شده را ارزیابی و گزینه‌ای مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

- ۱- تحلیلی مناسب از ریشه اشکالات یادگیری حرکتی، با شواهد و استدلال صحیح و کامل را انتخاب کند.
 - ۲- مشکل تدریس معلم را با شواهد و استدلال صحیح و کامل شناسایی کند و ریشه این مشکل و ابعاد گوناگون آن را تشخیص دهد.
 - ۳- بازخورد اصلاحی لازم را برای ادامه فرایند تدریس و برای رفع اشکال یادگیری حرکتی دانش‌آموزان انتخاب کند.
 - ۴- استعدادهای متنوع در افراد ویژه، شیوه تمرین مناسب با استعدادهای ویژه را تشخیص داده و بازخورد متناسب با نوع محدودیت فرد را تشخیص دهد.
 - ۵- برای کمک به رفع اختلال در دانش‌آموز، راهکار ارائه‌شده را ارزیابی کند.
 - ۶- ابزارهای مناسب را برای تعدیل شیوه تدریس معلم برحسب شرایط مختلف و نوع محدودیت‌ها، نیازها و استعدادهای متنوع در افراد ویژه انتخاب کند.
 - ۷- بر اساس اصول یادگیری حرکتی شیوه تدریس و تمرین در نظر گرفته شده را مورد ارزیابی قرار دهد.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

منابع آزمون

منابع این آزمون عبارتند از سرفصل برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی،
سند تحول با تأکید بر ساحت‌های شش‌گانه تربیتی، برنامه درسی ملی، برنامه درسی،
شرح وظایف، راهنماها، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و برنامه‌های درس تربیت بدنی مدارس،
کتاب‌های راهنمای معلم درس تربیت بدنی در پایه‌های ششم و دهم.
کتاب‌های درسی و راهنمای معلم از پایگاه کتاب‌های درسی به آدرس <http://chap.sch.ir> قابل دریافت است.

توجه: هرگونه استفاده از مفاد این راهنما و انتشار آنها برای تمامی امور (شامل تمام امور تجاری، پژوهشی و ...)

به جز آمادگی شخصی مهارت‌آموزان برای آزمون،

منوط به اجازه کتبی از معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان است.

